യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6 (നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 96

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
പാഷാണാഖ്യാനമേതത്തേ കഥിതം കാര്യകോവിദ .
അനയേമാഃ സ്ഫുരദ്ദൃഷ്ട്യാ സൃഷ്ടയോ നഭസി സ്ഥിതാഃ .. 1
ന ച സ്ഥിതം കിംചനാപി ക്വചനാപി കദാചന .
സ്ഥിതം ബ്രഹ്മഘനേ ബ്രഹ്മ യഥാസ്ഥിതമഖണ്ഡിതമ് .. 2
ബ്രഹ്മ ചിന്മാത്രകം വിദ്ധി തദ്യഥാ സ്വപ്നദൃഷ്ടിഷു .
പുരം ഭവന്നിജാദ്രൂപാന്ന കദാചന ഭിദ്യതേ .. 3
സ്വയംഭൂത്വസമാപത്തൗ തഥാ ദൃശ്യവ്യവസ്ഥിതൗ .
സ്വരൂപമജഹത്ത്യേവ ചിദാകാശമജം സ്ഥിതമ് .. 4
ന സ്വയംഭൂർന ച ജഗന്ന സ്വപ്നപുരമസ്ത്യലമ് .
സ്ഥിതം സംവിന്മഹാദൃഷ്ട്യാ ബ്രഹ്മ ചിന്മാത്രമേതയാ .. 5
യഥാ പുരം ഭവത്സ്വപ്നേ ചിദ്രൂപം സ്വാത്മനി സ്ഥിതമ് .
അഖണ്ഡമേവമാസൃഷ്ടേ-രാമഹാ+പ്രലയ+സ്ഥിതേഃ .. 6
ഹേമഹേമാശ്മനോഃ സ്വപ്നപുരചേതനയോര്യഥാ .
ഭേദോ ന സംഭവത്യേവ ന ഭേദശ്ചിതിസർഗയോഃ .. 7
ചിതിരേകാസ്തി നോ സർഗോ ഹേമാസ്തി ന തദൂർമികാ .
സ്വപ്നാചലേ ചിദേവാസ്തി ന തു കാചന ശൈലതാ .. 8
ചിദേവ ശൈലവദ്ഭാതി യഥാ സ്വപ്നേ നിരാമയാ .
തഥാ ബ്രഹ്മ നിരാകാരം സർഗവദ്ഭാതി നേതരത് .. 9
ചിന്മാത്രമിദമാകാശമനന്തമജമവ്യയമ് .
മഹാകല്പസഹസ്രേഷു നോദേതി ന ച ശാമ്യതി .. 10
ചിദാകാശോ ഹി പുരുഷശ്ചിദാകാശോ ഭവാനയമ് .
ചിദാകാശോഽഹമജരശ്ചിദാകാശോ ജഗത്ത്രയമ് .. 11
ചിദാകാശം വർജയിത്വാ ശവമേവ ശരീരകമ് .
അച്ഛേദ്യോഽസാവദാഹ്യോഽസൗ ചിദാകാശോ ന ശാമ്യതി ..12
അതോ ന കിംചി+ന്മ്രിയതേ ന ച കിംചന ജായതേ .
ചി+ത്ത്വാ+ത്ത/ത+ശ്ചിത്/കചനം ജഗദിത്യനുഭൂയതേ .. 13
ചിന്മാത്രപുരുഷോ ജന്തുർമ്രിയതേ യദി നാമ വാ .
തതോ മരിഷ്യത്തത്പുത്രോ നിഃസംദേഹം പിതുർമൃതൗ .. 14
ഏകസ്മിൻപ്രമൃതേ ജന്താവമരിഷ്യംസ്തു സർവദാ .
സർവ ഏവ ജനാഃ ശൂന്യമഭവിഷ്യന്മഹീതലമ് .. 15
ന ചാദ്യാപി മൃതം രാമ ചിന്മാത്രം കസ്യചിത്ക്വചിത് .
ന ച ശൂന്യാ സ്ഥിതാ ഭൂമിസ്തസ്മാച്ചിത്പുരുഷോഽക്ഷയഃ ..16
ഏകം ചിന്മാത്രമേവാഹം ന ശരീരാദയോ മമ .
ഇതി സത്യനുസംധാനേ ക്വ ജന്മമരണാദയഃ .. 17
അഹം ചിന്മാത്രമമലമിത്യാത്മാനുഭവം സ്വയമ് .

അപഹന്ത്യാത്മഹന്താരോ നിമജ്ജന്ത്യാപദർണവേ .. 18
ചിദഹം ഗഗനാദച്ഛാ നിത്യാനന്താ നിരാമയാ .
കിം ജീവിതം മേ കിം വാപി മരണം വാ സുഖാസുഖേ .. 19
വ്യോമാത്മചേതനമഹം കേ ശരീരാദയോ മമ .
ഇത്യാത്മഹാപഹ്നുതേ്ഽന്തര്യോ്ഽനുഭൂതം ധിഗസ്തു തമ് .. 20
ചിദാകാശമഹം സ്വച്ഛമനുഭൂതിരിതി സ്ഫുടാ .
യസ്യാസ്തമാഗതാ മൂഢം തം ജീവന്തം ശവം വിദുഃ .. 21
അഹം വേദനമാത്രാത്മാ കാനി ദേഹേന്ദ്രിയാണി മേ .
ലബ്ധാത്മാനമിതി സ്വച്ഛം പ്രവിലുമ്പന്തി നാപദഃ .. 22
ചിന്മാത്രം ശുദ്ധമാത്മാനം യോ്ഽവലമ്ബ്യ സ്ഥിരഃ സ്ഥിതഃ .
നാധയസ്തം വിലുമ്പന്തി മഹോപലമിവേഷവഃ .. 23
ചിത്ത്വം സ്വഭാവം വിസ്മൃത്യ ബദ്ധാസ്ഥാ യേ ശരീരകേ .
തൈഃ സുവർണം പരിത്യജ്യ ഗൃഹീതം ഭസ്മ വസ്തുതഃ .. 24
ബലം ബുദ്ധിശ്ച തേജശ്ച ദേഹോ്ഽഹമിതി ഭാവനാത് .
നശ്യത്യുദേത്യേതദേവ ചിദേവാഹമിതി സ്ഥിതേഃ .. 25
ചിദാകാശമഹം ശുദ്ധം കേ മേ മരണജന്മനീ .
ഏവം സ്ഥിതേ സ്യുഃ കിംനിഷ്ഠാ ലോഭമോഹമദാദയഃ .. 26
ചിദാകാശാദൃതേ ദേഹാന്യോ്ഽന്യത്സാരമവാപ്നുയാത് .
തസ്മൈ തദ്യുജ്യതേ വക്തും സന്തി ലോഭാദയസ്ത്വിതി .. 27
ന ച്ഛിദ്യേ ന ച ദ+ഹ്യേ്ഽഹം ചിന്മാത്രം വജ്രവച്ചിതി .
ന ദേഹീ നിശ്ചയോ യസ്യ തം പ്രത്യന്തകരസ്തൃണമ് .. 28
അഹോ നു മുഗ്ധതാ ജ്ഞാനദൃഷ്ടീനാം യദ്വിദന്ത്യലമ് .
ശരീരശകലാഭാവേ നശ്യാമ ഇതി മോഹിതാഃ .. 29
അഹം ചിന്നഭ ഏവേതി സത്യേ ഭാവേ സ്ഥിരേ സതി .
വജ്രപാതയുഗാന്താഗ്നിദാഹാഃ പുഷ്പോത്കരോപമാഃ .. 30
ചിന്മാത്രമമരം നാഹം യന്നശ്യാമീതി രോദിതി .
അനഷ്ട ഏവ തദ്ദേഹോ ജാതാപൂർവാ ഖരോലികാ .. 31
ഇദം ചേതനമേവാഹം നാഹം ദേഹാദിദൃഷ്ടയഃ .
ഇതി നിശ്ചയവാന്യോ്ഽന്തർന സ മുഹ്യതി കർഹിചിത് ..32
അഹം ചേതനമാകാശോ നാശോ മേ നോപപദ്യതേ .
ചേതനേന ജഗത്പൂർണം കേവ സംദേഹിതാത്ര വഃ .. 33
ചേതനം വർജയിത്വാന്യത്കിംചിദ്യൂയം ജനാ യദി .
യദുച്യതാം മഹാമൂഢാഃ സ്വാത്മാ കിമപലപ്യതേ .. 34
തച്ചേതനം ചേന്മ്രിയതേ തജ്ജനാഃ പ്രത്യഹം മൃതാഃ .
ബ്രൂത കിം ന മൃതാ യൂയം തന്മൃതം കില ചേതനമ് .. 35
തസ്മാന്ന മ്രിയതേ കിംചിന്ന ച ജീവതി കിംചന .
ജീവാമീതി മൃതോ്ഽസ്മീതി ചിച്ചേതതി ന നശ്യതി ..36
ചിച്ചേതതി യഥാ വാ യത്തത്തഥാ സാശു പശ്യതി .
ആബാലമേഷോ്ഽനുഭവോ ന ക്വചിത്സാ ച നശ്യതി .. 37
പരിപശ്യതി സംസാരം പരിപശ്യതി മുക്തതാമ് .

സുഖദുഃഖാനി ജാനാതി സ്വരൂപാത്തന്ന ഭിദ്യതേ .. 38
അപരിജ്ഞാതദേഹാത്തു ധത്തേ മോഹാഭിധാം സ്വയമ് .
പരിജ്ഞാതസ്വരൂപാത്തു ധത്തേ മോക്ഷാഭിധാം സ്വയമ് .. 39
നാസ്തമേതി ന ചോദേതി ന കദാചന കിംചന .
സർവമേവ ച ചിന്മാത്രമാകാശവിശദം യതഃ .. 40
ന തദസ്തി ന യത്സത്യം ന തദസ്തി ന യന്മൃഷാ .
യദ്യഥാ യേന നിർണീതം തത്തഥാ തം പ്രതി സ്ഥിതമ് .. 41

യദ്യദ്യഥാ ജഗതി ചേതതി ചേതനാത്മാ
തത്തത്തഥാനുഭവതീത്യനുഭൂതിസിദ്ധമ് .
ദൃഷ്ടം വിഷാമൃതദൃശേവ പദാർഥജാതം
നാതോസ്തി സംവിദവിധേയമിതിപ്രസിദ്ധമ് .. 42

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ അമരത്വപ്രതിപാദനം നാമ ഷണ്ണ-വതി-തമഃ സർഗഃ .. 96 ..

ഓം

****

CHECKED BY GURU P.R.IYER
25.12.2023